

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

7. mai 1997*

Määrus (EMÜ) nr 2081/92 põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta – EÜ asutamislepingu artiklid 30 ja 36 – Liikmesriigi õigusaktid, mis käsitlevad nimetuse „mägede” kasutamist põllumajandustoodete ja toiduainete kohta

Liidetud kohtuasjades C-321/94, C-322/94, C-323/94 ja C-324/94,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Cour de cassation française'i taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleliolevas kriminaalasjas

Jacques Pistre'i (C-321/94),

Michèle Barthes'i (C-322/94),

Yves Milhau (C-323/94) ja

Didier Oberti (C-324/94) vastu

eelotsust nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 (põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta; EÜT L 208, lk 1, ELT eriväljaanne 3/13, lk 4) artikli 2 ja EÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (viies koda)

koosseisus: koja esimees J. C. Moitinho de Almeida, kohtunikud C. Gulmann (ettekandja), D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet ja M. Wathelet,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: ametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– pr Barthes, hr Pistre, hr Milhau ja hr Oberti, esindaja: advokaat Véronique Jeannin, Pariis,

– Prantsusmaa valitsus, esindajad: välisministeeriumi õigusosakonna asedirektor Edwige Belliard ja sama osakonna välisasjade sekretär Philippe Martinet,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

– Kreeka valitsus, esindajad: valitsuse õigusnõukogu abiõigusnõunik Fokion Georgakopoulos, valitsuse õigusnõukogu volitatud esindaja Hristina Sitara ja välisministeeriumi Euroopa õiguse asjade eritalituse teaduslik nõustaja Sofia Hala,

– Itaalia valitsus, esindaja: välisministeeriumi diplomaatiliste erimeelsuste osakonna juhataja professor Umberto Leanza, keda abistas riiklik esindaja Ivo Braguglia,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik José Luis Iglesias Buhigues ja liikmesriigi ametnik õigustalituse juures Jean-Francis Pasquier,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 13. juuni 1996. aasta kohtuistungil ära kuulunud suulised märkused, mille esitasid pr Barthes, hr Pistre, hr Milhau ja hr Oberti, Prantsusmaa valitsus, Kreeka valitsus ja komisjon,

olles 24. oktoobri 1996. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. Cour de cassation française esitas 3. oktoobri 1994. aasta otsustega, mis saabusid Euroopa Kohtusse sama aasta 9. detsembril, EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimuse nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 (põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta; EÜT L 208, lk 1, ELT eriväljaanne 3/13, lk 4) artikli 2 ja EÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta.

2. See küsimus kerkis esile Michèle Barthes'i ja Jacques Pistre'i, Yves Milhau ja Didier Oberti (edaspidi „süüdistatavad”) vastu algatatud kriminaalmenetluses, mis puudutab etikette, mis võivad tarbijat toodete kvaliteedi või päritolu suhtes eksitada.

3. Süüdistatavad on Prantsusmaa kodanikud ning juhivad Prantsusmaal Tarni departemangus Lacaune'is asuvaid äriühinguid, kes toodavad ja turustavad soolalihatooteid. Nende vastu algatati kriminaalmenetlus, sest nad turustasid 1991. aastal lihatooteid etikettidega, millele oli kirjutatud „mägede” või „Monts de Lacaune” („Lacaune'i mäed”), kuigi neil ei ole nende toodete puhul mägipiirkondadele viitavate nimetuste kasutamiseks luba, mida nõutakse mägi-alade arendamist ja kaitset käsitleva 9. jaanuari 1985. aasta seaduse nr 85-30 (*Journal Officiel de la République Française*, edaspidi „*JORF*”, 10.01.1985, lk 320, edaspidi „seadus nr 85-30”) artiklis 34 ning põllumajandustoodete ja toiduainete kohta päritolutähise „mägede” kasutamise tingimusi kehtestavas 26. veebruari 1988. aasta dekreedis nr 88-194 (*JORF*, 27.02.1988, lk 2747, edaspidi „dekreet nr 88-194”).

4. 26. mai 1992. aasta otsusega mõistis Tribunal de police de Castres süüdistatavad selles süüdistuses õigeks, leides, et päritolutähist „mägede” käsitlevad õigusnormid on EMÜ asutamislepingus (nüüdses EÜ asutamislepingus) ette nähtud kaupade vaba liikumise põhimõttega vastuolus ning et seda ei saa vastupidise diskrimineerimise ohu tõttu kohaldada isegi kodumaiste tootjate suhtes.

5. Prokuratuuri apellatsiooni peale tühistas Cour d'appel de Toulouse Tribunal de police de Castres'i otsused ning mõistis süüdistatavad süüdi. Neile määrati erisugused trahvid. Cour d'appel de Toulouse leidis, et asjaomased õigusnormid, mis lubavad päritolutähist „mägede” kasutada üksnes teatud kodumaiste toodete puhul ning mille eesmärk on kaitsta tootjate huve kõlvatu konkurentsi ja tarbijate huve eksitada võivate nimetuste eest, ei saa hoolimata neist tulenevast kodumaiste ja importtoodete erinevast kohtlemisest importi takistada.

6. Süüdistatavad esitasid nende otsuste peale kassatsioonkaebuse. Cour de cassationis väitsid nad peamiselt seda, et kuna kõnealused õigusnormid nõuavad toote müükipanekuks eelnevat ametlikku luba, kujutavad need endast liikmesriikidevahelise kaubanduse koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmeid, mis on asutamislepingu artiklitega 30 ja 36 vastuolus.

7. Oma eelotsusetaotlustes märgib Cour de cassation esiteks, et seaduse nr 85-30 ja dekreeidi nr 88-194 asjakohastes tekstides on sätestatud, et mägede määratlus hõlmab mägipiirkondi, piirkondi, kus esineb teatava suurusega kalle, ja ülemeredepartemangude piirkondi, mis asuvad kõrgemal kui 100 meetrit, ning et neis tekstides leidub olulisi erandeid kohapealse tootmise nõudest, sätestades näiteks, et toote koostisesse kuuluv tooraine ei pea pärinema samast geograafilisest piirkonnast või et toode ei pea olema tervenisti seal valmistatud.

8. Teiseks viitab ta määrusele nr 2081/92 ning rõhutab, et selles 26. juulil 1993 jõustunud määruses on päritolutähiste kaitse piiratud üksnes määratletud piirkonnast pärinevate toodetega, mille eriline kvaliteet või muud omadused tulenevad asjaomastest geograafilisest piirkonnast ja mida toodetakse kohapeal, ning seal on kehtestatud spetsiaalne olemasolevate nimetuste heakskiitmise protseduur ühenduse tasandil.

9. Leides, et seega on tekkinud küsimus, kas seadus nr 85-30 ja dekreet nr 88-194 on määruse nr 2081/92 ilmselgelt rangemate sätetega kooskõlas, otsustas Cour de cassation kohtuliku arutamise peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas EÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 ning nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 2 sätted keelavad oma koosmõjus kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu 9. jaanuari 1985. aasta seadusega nr 85-30 ja selle 26. veebruari 1988. aasta rakendusdekreediga nr 88-194 kehtestatud sätted?”

10. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastamiseks tuleb pärast kõnealuste liikmesriigi õigusnormide peamiste sätete meenutamist kõigepealt tõlgendada määrust nr 2081/92, mis võib hoolimata jõustumisest alles pärast põhikohtuasja süüdistuste asjaolude ilmnemist mõjutada nende menetluste tulemust vastavalt Prantsuse õiguses tuntud soodsama kriminaalõiguse sätte tagasiulatuvuse põhimõttele. Kui esialgse uurimise tulemusel ilmneb, et see määrus ei keela kohaldada niisuguseid liikmesriigi õigusnorme nagu põhikohtuasjas käsitletavat sätted, tuleb kontrollida, kas sama kehtib ka asutamislepingu artiklite 30 ja 36 kohta.

Kõnealused liikmesriigi õigusnormid

11. Seaduse nr 85-30 artiklis 1 on sätestatud: „Mäed kujutavad endast geograafilist, majanduslikku ja sotsiaalset üksust, mille reljeef, kliima, loodus- ja kultuuripärand

nõuavad erilise arengu-, planeerimis- ja kaitsepoliitika kindlaksmääramist ja rakendamist [...]”. Seaduses on selleks ette nähtud mitmesugused meetmed, millest üks on nimetuse „mägede” kaitse.

12. Seaduse nr 85-30 artiklites 3 ja 4 antakse mägipiirkondade määratlus. Nõnda on artiklis 3 sätestatud:

„Mägipiirkondi iseloomustab märkimisväärne halvemus, mis põhjustab raskemaid elutingimusi ja piirab teatud majandustegevust. Prantsusmaa Euroopa-aladel hõlmavad nad omavalitsusüksusi või nende osi, mida iseloomustab maakasutusvõimaluste märkimisväärne piiratus ja kasutuskulude märgatav kasv järgmistel põhjustel:

1. kõrguse tõttu väga rasked ilmastikuolud, mille mõju lühendab oluliselt kasvuperioodi;
2. madalamal kõrgusel merepinnast on kõnealuse piirkonna suuremas osas nõlvad, mis on masinate kasutamiseks liiga järsud või eeldavad väga kallite eriseadmete kasutamist;
3. nende kahe teguri kombinatsioon, mille puhul kummastki eraldi põhjustatud ebasoodsad tingimused on vähem tõsised; sel juhul peab nende koosmõju põhjustama samaväärsed ebasoodsad tingimused nagu eespool punktides 1 ja 2 kirjeldatud olukorras.

Kõik need piirkonnad määratletakse ministrite määruses.”

13. Artiklis 4 on määratletud ülemeredepartemangude mägipiirkonnad.

14. Artiklis 34, mis asub seaduse III jaotise IV jaos, kus käsitletakse kvaliteetsete põllumajandustoodete ja toiduainete arendamist, oli asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsioonis sätestatud:

„Päritolutähis „mägede” ja käesoleva seaduse tähenduses mägipiirkondadele viitavad geograafilised nimetused, näiteks massiiv, tipp, org, omavalitsusüksus või departemang, on kaitse all. Seda päritolutähist ja neid nimetusi võib turuleviidavate toodete kohta kasutada ainult kvaliteeditõendite väljastamise pädevusega kutseorganisatsioonide arvamuste ärakuulamise järel antud riiginõukogu dekreedis sätestatud tingimustel. Selles dekreedis määratletakse, millise valmistamistehnika, valmistamiskoha ja mis päritoluga tooraine puhul võib eelmainitud geograafilisi nimetusi kasutada.”

15. Dekreedis nr 88-194 on täpsustatud tingimused, millele tooted, nende tooraine ja valmistamismeetodid peavad vastama, et saaks kasutada tähiseid, mis viitavad mägedele või kindlale geograafilisele piirkonnale.

16. Dekreedi artikli 2 kohaselt peavad seaduse artiklites 3 ja 4 ettenähtud tingimuste kohaselt määratletud mägipiirkondades asuma nii toodete geograafiline tootmis-, kasvatus-, nuumamis-, tapmis-, ettevalmistus-, valmistamis-, rafineerimis- ja pakendamispirkond kui ka töödeldud toodete valmistamiseks kasutatava tooraine päritolukoht.

17. Dekreedi nr 88-194 artiklis 3 on ette nähtud erandid artiklist 2. Sellest tulenevalt ei kohaldata mägipiirkonnast pärinemise nõuet tooraine suhtes, mida selles piirkonnas looduslikest tingimustest tulenevalt ei toodeta, ning töödeldud lihatoodete valmistamise eesmärgil loomade tapmise koht, värske liha müümise eesmärgil loomade tapmise koht ja

selle liha pakendamise koht võivad asuda mujal kui seaduse nr 85-30 artiklites 3 ja 4 ettenähtud tingimuste kohaselt määratletud mägi piirkondades.

18. Dekreedi nr 88-194 artikli 4 kohaselt tuleb kõnealuste toodete tootmisel, ettevalmistamisel või töötlemisel järgida tootmismenetlusi, mis on kindlaks määratud põllumajandusministri ja tarbijakaitseministri ühistes määrustes, mis on antud pärast riikliku märgisekomisjoni (Commission nationale des labels) ja piirkondlike kvaliteettoiduainete komisjonide arvamuse saamist.

19. Dekreedi nr 88-194 artiklis 5 on sätestatud: „Tähise „mägedest pärinev” või mägi piirkondadele viitava geograafilise nimetuse kasutamise luba antakse põllumajandusministri ja tarbijakaitseministri ühise määrusega, mis antakse pärast riikliku märgisekomisjoni ja piirkondlike kvaliteettoiduainete komisjonide arvamuse saamist.” Seal on lisatud, et „loa saanud isik peab panema oma toodetele põllumajandusministri poolt kindlaks määratud eraldusmärgi”.

20. Euroopa Kohtus menetlusse astuvad, eriti süüdistatavad, Prantsusmaa valitsus ja komisjon, võtsid sõna selle kohta, milline on kõnealuste liikmesriigi õigusnormide iseloom.

21. Süüdistatavad väidavad, et tingimused, mida tuleb nimetuse „mägede” kasutamiseks täita, on liiga lõdvad ja paindlikud, et seda terminit saaks pidada geograafiliseks tähiseks määruse nr 2081/92 artikli 2 tähenduses. Seda nimetust ei põhjenda toodetele iseloomulikud omadused; tegemist on kõigest informatiivse märkusega, mis viitab pinnareljeefile, mida iseloomustab suurem või väiksem kõrgus. Termin on puhtkirjeldav, üldine ning pole määratletud. Süüdistatavad lisavad, et tegelikult on liikmesriigi õigusnormide eesmärk kindlustada mägedest pärit toodetele müügivõimalus, pakkudes neile kaitset väljamõeldud nimega.

22. Prantsusmaa valitsus märgib, et nimetus „mägede” sarnaneb pigem kvaliteedinimetuse kui päritolutähisega. Ta rõhutab, et objektiivsed ja küllaltki ranged tingimused, mis on seotud nende toiduainete ettevalmistamise ja tootmisega, mille etiketil võib olla märged „mägede”, näitavad, et õigusnormide eesmärk on tagada tarbijale, et selle märke puhul peetakse kinni toodete teatud kvaliteedinõuetest. Eriti dekreeidi nr 88-194 artiklis 2 esitatud tingimuste eesmärk on tagada tarbijale, et nimetust „mägede” kandval tootel on tõepoolest omadused, mida tarbija seostab mägi piirkondadest pärinevate toodetega. Seega on liikmesriigi õigusnormides nimetuse kasutamise loa andmine seotud sõltuvusse toodete iseloomulikest omadustest. Tegelikult on antud juhul tegemist õigusnormidega, mille eesmärk on tarbijat ausalt teavitada, püüdes samas edendada mägi piirkondade toodete müüki.

23. Komisjon jagab põhiosas Prantsusmaa valitsuse arvamust liikmesriigi õigusnormide iseloomu kohta. Tema arvates võib nimetust „mägede” võrrelda lihtsa päritolutähisega, mis kujutab endast dekreeidi nr 88/194 sätteid arvestades kvaliteedimärki, mille eesmärk on edendada mägi piirkondade toodete müüki, sest see päritolu võib toodete väärtust tarbijate silmis tõsta.

Määrus nr 2081/92

24. Et selle määruse kohta esitatud küsimuses tahetakse teada, kas määrus keelab kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu käesolevates kohtuasjades käsitletavad sätted, tuleb meenutada määruse eesmärki ja peamisi sätteid.

25. Määruse nr 2081/92 seitsmendas ja üheksandas põhjenduses meenutatakse, et

– on erinevusi eri riikide tavades registreeritud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste rakendamisel; tuleks paika panna ühenduse seisukoht; ühenduse kaitse-eeskirjad soodustavad geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste arengut, kuna tänu ühtsemale lähenemisviisile tagavad kõnealused eeskirjad ausa konkurentsi selliseid märgiseid kandvate toodete tootjate vahel ning suurendavad toote usaldusväärust tarbija silmis;

– ja määruse reguleerimisala on piiratud teatavate põllumajandustoodete ja toiduainetega, mille puhul on olemas seos toote või toiduaine omaduste ja geograafilise päritolu vahel.

26. Määruse nr 2081/92 artikli 2 lõike 2 kohaselt kasutatakse määruses järgmisi mõisteid:

„a) päritolunimetus – piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toiduainet:

– mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist ning

– mille kvaliteediomadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast koos selle looduslike ja inimfaktoritega ning mille tootmine, töötlemine ja valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas;

b) geograafiline tähis – piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toiduainet:

– mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist ning

– mille eriline kvaliteet, maine või muud omadused tulenevad asjaomasest geograafilisest piirkonnast ning mille tootmine ja/või töötlemine ja/või valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas.”

27. Määruse nr 2081/92 artikli 4 lõikes 1 on sätestatud: „Kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise kasutamiseks peab asjaomane põllumajandustoodet või toiduaine vastama tehnospetsifikaadile.” Sama sätte lõikest 2 nähtub, et tehnospetsifikaat sisaldab eelkõige üksikasju, „mis näitavad seost geograafilise piirkonna või geograafilise päritoluga artikli 2 lõike 2 punktis a või b (olenevalt sellest, kumba kohaldatakse) määratletud tähenduses”.

28. Määruse artiklis 8 on sätestatud: „Märkeid „kaitstud päritolunimetus”, „kaitstud geograafiline tähis” või samaväärseid tavapäraseid riiklikke märkeid võib kasutada üksnes põllumajandustoodetel ja toiduainetel, mis vastavad [...] määruse nõuetele”.

29. Artikli 13 kohaselt kaitstakse komisjoni poolt registreeritud nimetusi eelkõige nende otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest registreerimisega hõlmamata toodete puhul, juhul kui asjaomased tooted on võrreldavad selle nimetuse all registreeritud toodetega või kui nimetuse kasutamisel kasutatakse ära kaitstud nimetuse mainet.

30. Artikli 13 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid võivad siiski kuni viie aasta jooksul pärast käesoleva määruse avaldamist säilitada riiklikud meetmed, millega lubatakse kasutada lõike 1 punktis b osutatud väljendeid.

31. Seega nähtub määrusest 2081/92, et päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitse eeldab registreerimist, mille jaoks on nõutav asjaomaste toodete vastavus määruse tingimustele, eriti neile, mis nõuavad, et kui mingi toote puhul taotletakse tähise või nimetuse kasutamise luba, oleks selle kvaliteedi või omaduste ning erilise geograafilise päritolu vahel otsene seos.

32. Euroopa Kohtus menetlusse astujad märgivad, et põhikohtuasjades käsitletavad liikmesriigi õigusnormid ei nõua nimetuse „mägede” kasutamise loa andmiseks sellist seost, nii et nendega kaitstavad nimetused ei vasta ühelegi määruse nr 2081/92 artiklis 2 antud määratlusele.

33. Süüdistatavate arvates järeldub sellest, et määrus keelab kõnealuseid liikmesriigi õigusnorme kohaldada. Nad leiavad lausa, et liikmesriik ei saa lubada kasutada toote kohta endiselt päritolutähist, mis ei ole määruse seisukohalt põhjendatud.

34. Prantsusmaa valitsus ja komisjon leiavad seevastu, et sellised õigusnormid nagu põhikohtuasjades käsitletavad ei ole määrusega nr 2081/92 vastuolus, sest nad ei kuulu selle kohaldamisalasse.

35. Selles osas tuleb tõdeda, et selliseid õigusnorme nagu põhikohtuasjades käsitletavad sätted, milles on kindlaks määratud, millistel tingimustel võib põllumajandustoodete ja toiduainete kohta nimetust „mägede” kasutada, ei saa pidada määruse nr 2081/92 tähenduses päritolunimetust või geograafilist tähist käsitlevateks normideks. Nimetus „mägede” on täiesti üldise, riigipiiriülese iseloomuga, samas kui määruse nr 2081/92 artikli 2 kohaselt peab toote kvaliteedi või omaduste ning erilise geograafilise päritolu vahel olema otsene seos.

36. Üldisemalt võttes ei kujuta nimetus „mägede” endast ka päritolutähist selles mõttes, nagu Euroopa Kohus on selle mõiste määratlenud asutamislepingu artiklitega 30 ja 36 seotud kohtupraktikas. Selle praktika kohaselt on päritolutähise eesmärk teavitada tarbijat, et selle tähisega toode pärineb teatud kohast, piirkonnast või riigist (10. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-3/91: Exportur, EKL 1992, lk I-5529, punkt 11).

37. Neil asjaoludel tuleb nentida, et nagu Prantsusmaa valitsus ja komisjon rõhutasid, jäävad sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas käsitletavad sätted, mis piirduvad üldise kaitse pakkumisega nimetusele, mis meenutab tarbijatele toodete mägedest pärinemisega abstraktselt seotud omadusi, määruse nr 2081/92 sisulisest eesmärgist liiga kaugemale, et see määrus saaks nende normide säilitamist keelata.

38. Selles suhtes pole oluline, et asjaomased liikmesriigi õigusnormid ei kaitse mitte ainult üldist nimetust „mägede” kui niisugust, vaid samuti ja samadel tingimustel mägipiirkondadele viitavaid geograafilisi nimetusi, näiteks nimetust „Monts de Lacaune”.

39. Kohtujurist rõhutas oma ettepaneku punktis 30, et kuigi nimetus „Monts de Lacaune” viitab konkreetsele mägipiirkonnale ning järelikult võib seda vastavalt määrusele nr 2081/92 registreerida, kui asjaomase toote ja selle piirkonna vahelised seosed vastavad määruse nõuetele, ei ole selliseid seoseid vaja, et selle nimetuse kasutamiseks kõnealuste

liikmesriigi õigusnormide kohaselt luba saada. Tegelikult on näha, et need õigusnormid kaitsevad sedalaadi geograafilisi nimetusi ainult niivõrd, kuivõrd need näitavad mägedest pärinemist, mitte kindlatele mägipiirkondadele viitavate tähistena.

40. Järelikult tuleb tõdeda, et määrus nr 2081/92 ei keela kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu seaduse nr 85-30 artikliga 34 ja dekreediga nr 88-194 kehtestatud sätted, kus määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib põllumajandustoodete ja toiduainete kohta kasutada nimetust „mägede”.

Asutamislepingu artiklid 30 ja 36

41. Küsimuse teise osa kohta märgivad Prantsusmaa valitsus ja komisjon esmalt, et põhikohtuasjade asjaolud piirduvad liikmesriigi territooriumiga, sest kriminaalmenetlused algatati Prantsuse kodanike vastu ning need puudutavad Prantsuse tooteid, mida turustatakse Prantsusmaa territooriumil. Prantsusmaa valitsuse väitel ei kuulu need menetlused seega liikmesriikidevahelist kaupade vaba liikumist käsitlevate artiklite 30 ja 36 kohaldamisalasse, seega ei ole vaja vastata küsimusele, kas sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjades käsitletavat on nende sätetega kooskõlas.

42. Neid argumente ei saa vastu võtta.

43. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (11. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 8/74: Dassonville, EKL 1974, lk 837, punkt 5) peetakse asutamislepingu artiklis 30 sätestatud keelus silmas mis tahes liikmesriikide kaubanduseeskirju, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust.

44. Niisiis, olgugi et on tõsi, et kui liikmesriigi meetmel ei ole tegelikult mingit seost kauba impordiga, ei kuulu selle kohaldamine asutamislepingu artikli 30 kohaldamisalasse (15. detsembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 286/81: Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, EKL 1982, lk 4575, punkt 9), ei saa viimast sätet siiski kõrvale jätta pelgalt põhjusel, et liikmesriigi kohtule esitatud konkreetset juhul jäävad kõik asjaolud ainult ühe liikmesriigi piiresse.

45. Sellises olukorras võib liikmesriigi meetme kohaldamine avaldada siiski mõju ka kaupade vabale liikumisele liikmesriikide vahel, eriti kui see meede soodustab kodumaise kauba turustamist importkauba kahjuks. Neil asjaoludel luuakse ja säilitatakse meetme kohaldamisega, isegi kui see piirdub ainult kodumaiste tootjatega, kahe kaubakategooria erinevat kohtlemist, mis takistab vähemalt potentsiaalselt ühendusesisest kaubandust.

46. Käesoleval juhul rõhutab Prantsusmaa valitsus, et Prantsusmaa asutused ei kohalda põhikohtuasjades käsitletavat liikmesriigi õigusnorme teistest liikmesriikidest imporditavate toodete suhtes. Alates nende jõustumisest 1988. aastal ei ole algatatud ühtegi menetlust liikmesriikidest imporditud toodete suhtes, millel on tähis „mägede”. Neil asjaoludel ei saa väita, et kõnealused õigusnormid oleksid tegelikult koguselise piiranguga samaväärse toimega meede asutamislepingu artikli 30 tähenduses. Prantsusmaa valitsus mõnab siiski, et seaduse nr 85-30 artikli 34 sõnastuses ei jää teistest liikmesriikidest imporditavad tooted selle artikli kohaldamisalast sõnaselgelt välja ning et seega võib teoreetiliselt juhtuda, et mägedele viitava tähisega importtoodete kohta võiks otsustada, et nad on toodud turule kõnealuseid õigusnorme rikkudes, sest nende kohta ei ole hangitud seal kirjeldatud luba.

47. Prantsusmaa valitsus lisab, et kui liikmesriigi õigusnormide kohaldamine võib ka kaupade vaba liikumist takistada, on see tarbijakaitse ja äritehingute aususe vajadustega õigustatud.

48. Et Prantsusmaa valitsus on nõustunud, et kõnealuseid liikmesriigi õigusnorme võib kohaldada teistest liikmesriikidest imporditavate toodete suhtes, tuleb esmalt nentida, et need takistavad ühendusesisest kaubandust asutamislepingu artikli 30 tähenduses.

49. Järgmiseks tuleb rõhutada, et niisugused õigusnormid nagu põhikohtuasjades käsitletavat sätteid diskrimineerivad teistest liikmesriikidest imporditavat kaupa, sest nad piiravad nimetuse „mägede” kasutamise õiguse ainult sama riigi territooriumil toodetud ja kodumaisest toorainest valmistatud toodetega (vt selle kohta 12. oktoobri 1978. aasta otsust kohtuasjas 13/78: Eggers, EKL 1978, lk 1935, punkt 25).

50. Tegelikult nähtub dekreedid nr 88-194 artiklist 2 ja seaduse nr 85-30 artiklitest 3–5, et selleks, et toote kohta saaks kasutada nimetust „mägede” või mägiipiirkondadele viitavaid geograafilisi nimetusi, peab see olema toodetud, ette valmistatud, valmistatud ja pakendatud Prantsusmaa territooriumil asuvates mägiipiirkondades. Seega on ilmne, et õigusnormid välistavad võimaluse, et importtooted saaksid vastata tingimustele, mille täitmisel antakse luba kasutada nimetust „mägede”.

51. Samuti on dekreedid nr 88-194 artikli 2 kohaselt selle loa saamiseks nõutav, et töödeldud toodete valmistamisel kasutataks Prantsusmaa territooriumil asuvatest mägiipiirkondadest pärit toorainet. Nende õigusnormide järgi ei saa importtooteid seega nimetust „mägede” kandvate töödeldud toodete valmistamiseks kasutada.

52. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab selliseid liikmesriigi õigusnorme juhul, kui need on diskrimineerivad, õigustada vajaduse korral ainult asutamislepingu artiklis 36 esitatud põhjendustega (vt selle kohta 17. juuni 1981. aasta otsust kohtuasjas 113/80: komisjon vs. Iirimaa, EKL 1981, lk 1625, punktid 8 ja 11).

53. Käesoleval juhul tuleb nentida, et asjaomaseid õigusnorme ei saa õigustada ühegi artiklis 36 loetletud põhjendusega. Tegelikult saaks nende põhjenduste hulgast kõne alla tulla ainult tööstus- ja kaubandusomandi kaitse, käesoleval juhul nimelt päritolutähiste kaitse. Käesoleva kohtuotsuse punktist 36 nähtub aga, et kõnealustes liikmesriigi õigusnormides kaitstavat nimetust „mägede” ei saa lugeda päritolutähiseks.

54. Järelikult tuleb esitatud küsimuse teisele osale vastata, et asutamislepingu artikkel 30 keelab kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu seaduse nr 85-30 artikliga 34 ja dekreediga nr 88-194 kehtestatud sätteid, mis piiravad nimetuse „mägede” kasutamise õiguse ainult sama riigi territooriumil toodetud ja kodumaisest toorainest valmistatud toodetega.

55. Neil asjaoludel ei ole vaja uurida, kas ja mis tingimustel asjaomaste Prantsuse õigusaktide taolised liikmesriigi õigusnormid, mis ei diskrimineeri teistest liikmesriikidest imporditavaid tooteid, võivad olla vastavuses asutamislepingu artiklite 30 ja 36 nõuetega.

Kohtukulud

56. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Prantsusmaa valitsuse, Kreeka valitsuse ja Itaalia valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja

poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (viies koda)

vastuseks Cour de cassation de française'i 3. oktoobri 1994. aasta otsustega esitatud küsimusele, otsustab:

1. Nõukogu 14. juuli 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 2081/92 (põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta) ei keela kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu 9. jaanuari 1985. aasta seaduse nr 85-30 artikliga 34 ja 26. veebruari 1988. aasta dekreediga nr 88-194 kehtestatud sätteid, kus määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib põllumajandustoodete ja toiduainete kohta kasutada nimetust „mägede“.

2. EÜ asutamislepingu artikkel 30 keelab kohaldada selliseid liikmesriigi õigusnorme nagu seaduse nr 85-30 artikliga 34 ja dekreediga nr 88-194 kehtestatud sätteid, mis piiravad nimetuse „mägede“ kasutamise õiguse ainult sama riigi territooriumil toodetud ja kodumaisest toorainest valmistatud toodetega.

Moitinho de Almeida

Gulmann

Edward

Puissochet

Wathelet

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. mail 1997 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Viienda koja esimees

R. Grass

J. C. Moitinho de Almeida